

מסורת הש"ס

(א) זכ"ק כ. ע"ש על הליון
בס ע"ש (ב) קדוש ס.
(ג) נלקמן ס. (ד) קדוש ס.
(ה) ד"ש ל"א מ"ו.

תורה אור השלם

1 עשר פרשים ימשול
ועבר לזה לאיש מקלו:
משלי כ ב

הגרות הב"ח

(א) ג' מ' שמי תרן שדי
נתנהו לך: (ב) רש"ב ד"ה
מחוקק דהיה: (ג) ד"ה
מפתחלו וכו' בכל ענין
פלגני: (ד) תוס' ד"ה לו וכו'
אי בעינא שטרלא איקני ואי
בעינא: (ה) ד"ה כתב וכו'
בשאר שטרות לא משמע:

מוסף רש"י

בתחומא. לא הית קריב
אלנא שטרלא לכל, לא
בתחומא בית המדרש, לאסון
שמעמי (ב"ב ס' ב). נכסיה
שיש להן אחריות. היית
קרקעות, שחיתות כל אדם
הלוא והטעה מחביון עילוי.
לפי שקיימין ועודין לפרק
נמכין עילוי (קדושין כו).
שקיימין עילוי (רש"י קדושין
פ"ט). בכסף. נתמן מעות
(שם). ובשטר. אם כתב לו
שדי מטרות לא את נמטה
לך ומכר לו את השטר
(שם). ובחוקה. רפס כה
פירכא או ריש אמתי לא נעל
או פכך לא שחא (קדושין
כו). עד שחן דמיה. דלא
גמר ומכר ומקנה עד קדמי
דמי. ואמר דקבל מטרות
עבד שטרלא אלא הכי דמי
ולכאמרין נעל (שם). דמי
זו מכורה ונתונה. קא
לקא דעתן או או קמי
(שם). במוכר שדרהו מפי
רעה. ניתח לא ליה ללקיחיה
ליה שטרלא ללקח פ' הכי
דלא מי' למיכר ביה (שם).
רוב אשי אמר. הך ממתי
נתמן ממנה מיירי ויטלה מלך
היא ולא או לו קמי, אלא
קא וכן כתב לו שדי מטרות
ומתנה לך לייפות את כחו
שלא יגבה בעל חוב של נתמן
מתנה יפוט עליה לנתוע נתמן
דמיס המפוסח (שם).

מוסף תוספות

א. והוסי' ניהלה להודייה.
בדאמרין. בדאמרין.
רמ"ן. ב. שמתוך שאין
עומדין אלא לראיה שבהן
צריכין לעמוד זמן מורה
ולפרק כל שיש בו
להודייה פלוני. ר"ן.
אע"פ שהשטר של קנין
יכול להועיל לראיה כמו
כן הגט יכול להועיל וכו'
עיקרו לא לכך נעשה. תוס'
קדושין ט. ג. ודיינין ליה
כמכר. כ"ש כאן שכתב לו
בהדיא שטר מכורה לך.
רש"י. ד. עיין רש"י
וירענא מה שמעתי בס'
ר"ח.

רבינו גרשום

יחזיק לאחר מות בילה
ג' שנים: דייני גולה.
שמואל קרנא: הדר ביה
מא משמעתא. דאמר לעיל
האמר רב און מחוקק:
מסתבר טעמיהו אמרי.
משום ד"ל בתרין ארבי
יוסף דאמר לעילא באר
וכו': פ"ב מוניי הוה ברא
אכלה. ולא משום דמחוקק
היא בה: לא צריכא כגון
דיחוד לה אע"י אחריות
למחוקק. והחוקק באחרות
אפילו הכי לא היא חזקה

חוקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

נא.

עין משפט נר מצוה

רב א מיי פ"ג מהל' טוען
הלכה ח סנה ענין ט'
טו"ע ח"מ ט' קמט טע"ף
ט':

רב ב מיי פ"ג מהל'
מכירה ה' ג פ"ב
מהל' וזכיה ה' א סנה ענין
פ' טו"ע ח"מ ט' קא טע"י
א וסי' רמא טע"ף א:

רב ג מיי פ"ג מהל'
מכירה הלכה א סנה ט'
טו"ע ח"מ ט' קא טע"ף
ב:

רב ד מיי ט' טו"ע ט'
ט':
רב ה מיי ט' טו"ע ט'
ט':

רב ו מיי פ"ב מהל' מלוה
הלכה ח טו"ע ח"ט
ט' פ' טו"ע ט':

רבינו גרשום (המשך)

דבעי גבי שאתו שתיק: הא
במיי ראה. ובהנה ניהלה
יש לה חזקה אמאי נימא
הבעל משום הכי ובהנה
ניהלה כרי לגלויי לי זוי
הזוי לה דהות משטרא
מינא ולהכי ובינתה ניהלה
ולא משום מכירה גמורה
דהא מה שקמהא אשה קנה
בעלה. ש"מ מרלא מצי
למינה הכי איכא למישמע
למינה הכי רשאה ליה לשטר
קנה ולא אמרי לגלויי
זוי הוה דבעי ואי מייחא
ראה הויה חזקה. לעולם
המכר לשטר לא קנה
ולא אמרי לגלויי זוי
הוה דבעי. והאי דדייקת
הא ראייה יש לה הכי
בשטר מתנה דאי מייחא
ראה דיהבה לה בתמנה
ראייתה ראייה: בתחומא.
בבית המדרש: אמר ליה.
המכור שדרהו לשטר וכו'
ללא אמרי לגלויי זוי בעי:
אמר ליה מאי מפליחא.
פשיטא דקנתה: דל זוי
מכא. דאפי' לא היבב
ניהלה זוי אפי' הכי קנתה
בשטר דקא גמר ומקנה לה
בשטר. ותנן כו' בכסף בלא
שטר ובשטר בלא כסף ולא
מצי למימר: הוה: עד שיתן
דמיס. ט' א אמרי הכא לא
המכור הוינו טעמא משום
לדלווי זוי בעי. ומקשי
ולא. דלא קנה עד דיהיב
זוי. ומתיב וכו' הוי זה
מכורה ונתונה. ואפי' דלא
נתן דמיס אלמא משום
דניתת השטר קנה. הכא
מיי דל זוי מהכא ותקני
בשטרא: במוכר שדרהו מפי
רעה. שאין בה תועלת
ומסתבר שראוי רעה קא גמר
ריבה קנה ניהליה אפי' דלא
קיבל דמיס. אבל בעלמא
לא קנה עד שיתן דמיס.
והכי נמי במכר שדרהו
לאשתו לא קנתה דמיס
אמר לגלויי זוי הוה דעבדי
משום הכי איצטרך להו
למימר בתחומא דקנתה ולא
מאמר לגלויי זוי עבדא.
רב כ"ב מסיים בה משמיה
דרב נתמן דהמכר שדרהו
לאשתו קנתה משום האי
טעמא משום דבמתנה ביקש
ליתן לה ולמה כתב לה
בלשון מכירה כדי ליפות
כחה דרעהו קרובה אצלה.
בדשטר מכירה כותבין בו
אחריות. ובמכר קדושין
כתב רב אשי אמר במתנה
בכסף ליתן לו וכו' וקאי
משום שדרהו מפי רעה:
איך לתן עליו כלום. דפטור
מא טעמא לאו
הטעם דאמרין לגלויי זוי
הוה דעבדי ליה מהן
ולא גמר לפירע לתן.
ומקשי לרב נתמן דאמר
לא אמרין לגלויי זוי
עבד. עבד לבי להווא שאני
דלא גמר לשעבד נפשיה
למיהו עבד לאשתו או
לעבדו. ומיעד ידע דעבד
לוה לאיש מלוה ולא

ודייני גולה. שמואל וקרנא צפרק ראשון דקנה לדין (דף יז ע"ט):
מחוקקין. (י) והיה לה למתום: מסכסכא אמרי. היכא דהויה מקנת חזקה
בזכי בעלה ושלש לאחר מימת הבעל כמו שפירש רב יוסף לעיל (ג):
הוא דמסכסכא דמחוקקין דהא רב גופיה ה"ק לעיל [שס] אשת איש לריכה
למתום דמשמע דמחוקקין ומיהו דייני

גולה (א) בכל עניינין פלגי ארבי:
כדכר יוסף. גמרא הוא שקינר דברי
רב אלב רב לא חזיר רב יוסף שהרי
קדם לו רב הרבה דרוות: כיון דאיש
לה מווי. מהבעל: מווי הוא דקאלנה.
הכל יודעין דלפירות יורדת והלכך לא
מיחה בעל: דיחד לה. בעל קרקע
אחריתי למונות ואפי' הכי לא קפיד
בעל אי אכלה טפי והלכך לית לה
חזקה: ודייק חזקה הוא דלית לה
בלא שטר: הא ראייה יש. אס יש
לה שטר מכירה מבעל הוי מקנה
קיים: נימא. הבעל אע"פ שהקרקע
נקנה בכסף מעות הללו שקבלתי
ממנה לא קני לה הקרקע: לגלויי
זוי בעינא. מעות הטמינה ממני
ונתכונתי לגלות לי מעותיה ובחוקת
מעות שלי לקחתים מידה ולא לסס
מכר ולא לדעת קנין מכירה
קבלתי ולא גמרתי והקניתי: שמעת
מינה המוכר כו'. ופלוגמא היא
לקמן: אימא. דוק הכי: הא ראייה
יש. אס יש לה שטר מתנה דהתם
גמר ותנן לה דליכא גלויי זוי:
בתחומא. בני מדרשות שלהן כסוף
התמוס היו כדי שיוכלו לנא סס
בשבת מן העיריות שמצידי: א"ל
היכא דליכא שטר מכירה אפילו
לגלויי זוי מיכוין קבלת המעות הוי
קנין גמור דלל זוי מהכא ומיקני
בשטר מכירה דגזי מעות הוא דליכא
למימר קבלת מעות הללו לא ליקני
לגלויי זוי נתכוין ולעלמו קבלס אלב
גזי שטר המכירה לא שייך למימר
הכי אלא הכי הוא כשטר מתנה דכלל
מודין בו לקמן דקנתה דמה ריות יש
לו בכתיבת שטר המכירה אלא ודאי
גמר ואקני לה והא ליכא למימר דאי
לא כתב לה שטר לא הוה יהבה זוי
ולגלויי זוי נתכוין גס בכתיבת השטר

דכל כך לא מסיק איניש אדעמיה: מי לא פנו כו'. וקס"ד דאפי'
בשטר מכירה קאלמר דקני בלא נתינת מעות דייני לכתב לו
שטר מכירה איך יוכלין עוד לחזור זה בזה ומעות איבד לו הלווק
למוכר: ולא איסמר עלה. לבשטר מתנה מיירי חייב שטר מכר
לא קנה: ואל' רב הונא לרב נתמן ולא מוסיב רב המנונא. לשמואל
כו'. אלמא שטר מכר נמי קנה ואכתי מאי מילי מעלימא: הרי
זו מכורה או נתונה. ואמר ליה רב נתמן לאו אמרינן התם צפרק
ראשון דקדושין [סו]. דרב המנונא מוסיב לה וגס מפרק לה דהך ברייתא
דקמי שטר מכר קונה במוכר שדכו מפני רעהו קרקע רעה
דצהיח דאי גמר ומקנה מיד בשטר ומעות ליהו מלוה עדי ללווק
עד דתבע ליה אלב בשאר קרקעות לא קנו בשטר עד דיהיב
זוי לשמואל ואכתי איכא מילי מעלימא: ה"ג. במסכת קדושין [סז] רב
אשי אמר במתנה ביקש ליתן לו כו'. ואחאקפתא דהך ברייתא דהוה
קשיא לשמואל קאי וצא רב אשי לומר דהך ברייתא לא בשטר מכר
איירי כלל אלא בשטר מתנה ודבר הרגיל הוא שכותבין בשטר מתנה
לשון מכר ליפות כחו דמקבל מתנה שאס יערערו עליו יכא הנותן
לפלומו כיון מוכר דלא ליהוי תרעומת עילויי וה"ק שדי מכורה לך
וגס נתונה מהיה לך הרי זו מכורה להיות אחריותה על הנותן
כיון מוכר וגס נתונה היא ולית זה משום דינא דרב מנרא
דלמרינן בצבא מניעא (יז ע"ט): מתנה לית זה משום דינא דרב
מנרא ודייני דליכא ייפו כח דמוכר ודמתנה: ה"ג. ורב
אשי אמר במתנה כו': לוח מן העבד. וכמה שטר מלוה ושיעבד
לו נכסיו: לגלויי זוי הוא. דשיעבד לו נכסיו: דלא משוי נפשיה
כו'. אכן סקדי דשום אדם לא יהיה ברצונו עבד ליה אס יכול להפטר
בשום ענין והלכך איכא למימר לגלויי זוי הוא דבעי אלב גזי
כלל ואפילו קבל עליו אחריות עדיין לא נטרפה מן הלווק דליהוי

הא ראייה יש בשטר מתנה. ה"ה דה"מ למימר בשטר הולאה ללא
שייך ביה גלויי זוי: דל' זוי מהכא ותיקני ליה בשטר. במקום
שכותבין שטר היו וקאלמר דמקום הזה לא מהניא שמעמיה מדי אע"ג
דמהניא במקום שאין כותבין ומיהו אף במקום שכותבין שייך למימר

דנפקא מינה להיכא דלמר אי
(י) זעין בשטרא איקני ואי זעין
בכספא איקני דקני בכספא אע"פ
שלא כתב לו השטר אי נמי כגון שכתב
השטר מתנה ואח"כ נתנה דמיס דלא
למר לגלויי זוי הוא דבעי לא קנתה:
כתב לו ע"ה הנייר או ע"ה החרס.
וכן מניא לענין קדושין כתב
לה על הנייר או על החרס אע"פ
שאין בו שיה פרוטה בתוך מקודשת לי
כו'. אומר ר"ת דלמי כר"ל דלמר
עדי מסירה כתיב דלר' מאיר כיון
שכריך שיחממו עדים בשטר קדושין
כדלמר כפ"ב דקדושין (דף מט. טז) וסס)
למר ר"ג כגון דקדשה בשטר שאין
עליו עדים ור"מ לטעמיה דלמר עדי
חמימה כתיב א"כ לא מהניא חמימה
על דבר שיכול להודיין כדמתן כפ"ב
דגיטין (דף כ"א): אין כותבין לא על
הנייר כו' ואפי' איכא עדי מסירה לא
מהי לר"מ דלריך שיהא מוכיח מתוכו:
כדלמר בריש כל הגט (טס דף כד): גזי
כתב לגרש את הגדולה דלר"מ אפילו
גדולה לא מני מגרש משום דאין מוכח
מתוכו הי מייניהו מגרש ואל"ת והא
למר כפ"ב דגיטין (דף כ"ב): דלא
הכשיר ר' אלעזר אלא זגיטין ולא
הכשיר אלא לאלתר אלב בשאר
שטרות (ט) משמע על הכשיר אפילו
לאלתר וי"ל דהכי זעי למימר דלא
הכשיר רבי אלעזר אלא זגיטין
ודכומייהו כמו שדה מכורה לך דהכא
וכן הויה דקדושין דלא נכתבו אלא
לקנות שדה והאשה דומיא דגמי
שאינן עשויין עיקרן לראיה
להתגרס אלב שטרות העומדים לראיה
לא² ועי"ל דהכא וכתבין דאי איירי
אלב נכתב ידו כדלמר הויה עליו
כתב ידו כו' זה אינו יכול להודיין
שהיה ניכר שאין זה כתב ידו:
אע"פ שאין בו שיה פרוטה.

תימנה דמאי רבואה הוא שיה פרוטה בשלמא גזי קדושין נקט כתב לה
על הנייר או על החרס אע"פ שאין בו שיה פרוטה דרבואה היא דלע"פ
שאינה מקודשת מתורת כסף כיון שאין בו שיה פרוטה מקודשת מתורת
שטר אלב הכא גזי מוכר אפי' יש בו שיה פרוטה אינו קונה מתורת
כסף שהרי מוכר נתן שטר ולא לוקח ואין קרקע נקנה אבז כסף:
ול' מה כתב בלשון מוכר כדי ליפות את כחו. להיות אחריות על
הנותן כדין מוכר ופ"ה שכתב לו בשטר כל זה שדי מכורה
לך וגס שדי נתונה וכמה לשון מתנה משום דינא דרב מנרא וקשה
דלמר דהמקבל (כ"ב דף ק"א): מתנה דלית זה אחריות יש זה משום דינא
דבר מנרא³ ועוד קשה לר"ת שדי שדי תרי זימני למה לי ואור"ת וכן
ר"י דלא מיירי בשכונת שניהן אלא בשכונת מכורה או נתונה וקאלמר
אפי' שכתב מכורה שמתנה בקש ליתנה לו והא דכתב בלשון מוכר
כדי ליפות את כחו שמקבל עליו אחריות⁴ ועי"ל דשני שטרות כותב לו
חד לשון מכירה וחד לשון נתינה ואס יטערך לנינא דבר מנרא
יראה של נתינה ולא של מכירה ואס לריך לאחריות יראה של מכירה
ועי"ל דאפי' כמיני מריווהו בשטר אחד יפה כחו מה שכתב בלשון
מתנה לענין הא דמתן לקמן בהמוכר את הבית (דף ע"ג). דל"ל במוכר
אלב צנות נותן את כולו והכי אימא צירושלמי פ"ק דקדושין וקשי'
דנפקא מינה מה שכתב בלשון מתנה שאין לריך ליתן דמיס ומיהו עשה'
לעטם זה דלמאי זעי בשטר צאיקני סגי: וראה פ"ה העבד ושחררו
בו'. תימנה דמאי רבואה נקט ושחררו וגרשה פשיטא דאי אין להס
עליו כלום צעודו תחמיו גס לכשינאלאין אין להס עליו כלום ויש
לומר דסקלא דעמיה דגמר ומקני להו שיקנו לאחר שיסתחרר ותתגרס:
לא

(א) נראה דל"ל לא קמה דלמרינן לגלויי זוי וכו'. (ב) נראה דל"ל ומשהו אי אמרינן דקנתה היינו טעמא דלא אמרינן לגלויי זוי בעי.
(ג) וחס' ניהלה להודייה. (ד) ודיינין ליה כמכר. (ה) עיין רש"י וירענא מה שמעתי בס' רש"י.